

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. Potentias animi, & cuiusius entis spiritualis ab eo indistinctas
realiter esse verius est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

LIBER SEPTIMVS.

De potentiis, actibus, & obiectis entis incorporei negativæ sumpti, siue entis spiritualis.

TRACTATUS I.

De potentiis præsertim intentionalibus entis spiritualis in communi sumptis.

CAPVT I.

Potentias animi, & cuiusvis entis spiritualis ab eo indistinctas realiter esse verius est.

HANC sententiam arbitror expressam esse Augustini lib. 10. de Trinit. cap. 11. Ibi: hæc igitur tria memoria, intelligentia, & voluntas: quoniam non sunt tres vite, sed una vita nec tres mentes, sed una mens; consequenter utique nec tres substantie sunt, sed una substantia, Bernardi ferm. 11. in cantica ibi: in anima tria intueor, rationem, memoriam, & voluntatem; & hæc tria eandem esse animam. Claudiani lib. 1. de statu animæ cap. 24. ibi: Verum tu idcirco, vel maxime de animæ statu falleris, quia aliud animam, aliud animæ potentias credis. Isidori lib. 11. origin. cap. 1. ibi: dum ergo viuificat corpus, anima est; dum scit, mens est; dum vult, animus est; dum recolit, memoria est; dum rectum iudicat, ratio est; dum spirat, spiritus est; dum aliquid sentit, sensus est. Ac tandem Hugonis Victorini, vel alterius Authoris in doctrina Augustini verisimilissimi in lib. de spiritu, & anima ibi: Dicitur namque sensus, imaginatio, ratio, intellectus, intelligentia, & hæc omnia in anima nihil aliud sunt, quam ipsa. Eandem sententiam tuentur Doctores Scholastici non exigui nominis, in quibus sunt Bonaventura, & alij plures, quos referunt Conimbricenses lib. 2. de anima cap. 3. q. 4. Item cum Scoto eius asseclæ, cum Okamo Nominales, & ex nostris Hurtadus, Arriaga, & plerique neoherici.

2 Missis autem argumentis leuioris momenti vnico, eoque efficacissimo hanc sententiam probo: si daretur aliqua voluntas ab anima realiter distincta; ea quidem amaret suum obiectum, absque eo, quod illud cognosceret: consequens autem falsum est, aut falsum non est, quod omnes admittunt, nihil volitum, quin præcognitum sit. Sequela vero perspicua est: voluntas enim illa ab anima distincta non est intellectus: ergo obiectum suum non cognoscit, nec intelligit, & tamen illud amat, igitur amat quod non cognoscit. Quod si voluntas ab anima realiter indistincta sit; pari ratione intellectus, memoria, facultas sensitiva, generatiua, nutritiua, loco motiua, & reliquæ omnes ab anima indistinctæ erant, cum omnium par sit ratio, & parem in omni-

bus vim aduersariorum argumenta habeant.

3 Respondent communiter Thomistæ, voluntatem, licet distinguatur ab intellectu, obiectumque non cognoscat, illud tamen amare posse per sympathiam, quam habet cum intellectu secum in eadem anima radicato, ac tale obiectum præuie cognoscente. Inficias ire non possum hanc sympathiam inter res à Deo creatas haud raro experiri: idque forsitan ostendam lib. 9. huiusmet operis, cum de indiuisibilitate animarum sermo erit. Caterum quod in præfati locum non habeat, quodque nihil conferre possit, ut voluntas obiectum sibi incognitum amet, ita ostendo. Voluntas quantauis sympathia cum intellectu prædita sit, nequit tamen diuinitus amare obiectum, cuius bonitas sibi non proponitur: ac bonum solum cognitum ab intellectu, & non voluntate, voluntati non proponitur: Siquidem proponi bonum est cognosci, & consequenter proponi alicui est ab illo cognosci: Vnde proponi voluntati est ab illa cognosci: cum igitur bonum à solo intellectu, & non à voluntate cognoscitur, certè voluntati non proponitur: ergo ab ea amari non potuit. Minor, & consequentia manifestæ sunt. Maior etiam non minus manifesta videtur: Quia tamen negatur, hunc in modum ostenditur: si voluntas potest amare bonum, quod sibi non proponitur, posset saltem diuinitus illud amare, esto ne intellectui quidem per cognitionem proponeretur: atque ita cognitio non esset simpliciter necessaria ad amorem: quod ne ipsi quidem aduersarij admittunt. Sequelam probo, quia ad hoc, ut voluntas amet obiectum, multo magis requiri videtur eius bonitatem proponi voluntati, quæ sola est amorem elicitura, quàm intellectui, ad quem amor non pertinet: at voluntas potest etiam naturaliter amare obiectum, quod sibi non proponitur: ergo à fortiori poterit saltem diuinitus amare obiectum, licet alteri facultati à se distinctæ, nimirum intellectui non proponatur.

4 Argumentor secundo contra præfatam solutionem: admissa distinctione potentiarum ab ea negari nequit, quin Deus Petrum intellectu suo diuinitus spoliare posset; eumque vel in lapide, vel in alio homine collocare. Ita Ferrara 2. contra Gent. cap. 63. & Sotus in 4. dist. 9. quæst. 2. art. 5. & P. Suarez lib. 2. de anima cap. 1. & quidem ni fallor efficaciter probari potest contra B. Thomam 1. 2. quæst. 110. art. 4. Capreolum, Caietanum, & alios: maior est dependentia potentiarum ab anima, quam animæ à suis potentiis, cum illa sit à priori, hæc à posteriori: ac potest Deus miraculosè conseruare potentias animæ sine ipsa: sicut proprietates substantiæ panis absque ipsa in Eucharistia conseruatur: ergo à fortiori animam sine potentiis per miraculum conseruare potest. His statutis ad propositum reuertor: si posset voluntas amare obiectum à se incognitum vi solius sympathiæ cum intellectu illud cognoscente, atque in eadem anima secum radicato; posset etiam voluntas Petri omni intellectuua potentia destituti obiectum aliquod

aliquid amare, vi nimirum sympathiæ cum suo intellectu tale obiectum in lapide, vel alicubi aliàs cognoscente. Consequens non admittitur ab aduersariis, nec admitti potest: quis enim vsque aded insanit, vt Petrum voluntatis suæ actu aliquo amare posse putet obiectum non solū absque illius cognitione, sed etiam absque intellectu, per quem illud cognoscere queat, aut aliquem amare posse, quin cognoscat, & quin etiam cognoscituius sit. Sequela probatur: quia vt vnum operetur per sympathiam cum alio, necessaria non est vnio, aut coniunctio vtriusque, imò nec approximatō localis vtriusque requiritur: sic vnus cytharæ corda pulsata altera ei concinis, & in eodem puncto temperata, quamuis longo intervallo distet, propter sympathiam tamen altera impercussa omnino tremiscit: sic etiam scorpium, & eliotropij flores per sympathiam cum sole, à quo immenso interstitio seiuncti sunt, ad eius tamē motum conuertuntur: sic tandem ad lunaris globi longissimè à nobis positi per circuitiōem mare per sympathiam iuxta complures æstuat, & cōtinuo fluxu, ac refluxu agitur: igitur quantumuis intellectus, & voluntas Petri in eadem anima non coniungantur, nec ea mediante vniantur, sed altera facultas in lapide, altera in Petro existat, cognoscente tamen intellectu separato Petri obiectum aliquod, illud etiam per sympathiam eius voluntas amare poterit.

Argumentor tertio contra eam solutionem: fieri nequit, vt voluntas amet naturaliter aliquod obiectū, quin intellectus vt minimum illud cognoscat, aut vt appetitus materialis aliquod obiectum appetat, quin sensus materialis illud cognoscat: ita etiam ij, quibuscum congregimur: at si voluntas posset amare obiectum sibi ignotum per sympathiam cum intellectu illud cognoscente, esse posset, vt voluntas amaret aliquod obiectum ab intellectu incognitum propter sympathiam cum sensu materiali in eadem anima radicato, idemque obiectum cognoscente: atque vt appetitus materialis aliquod obiectum à sensu materiali non perceptum appeteret tamen ob naturalem consensum cum intellectu tale obiectum cognoscente.

Respondent secundò, intellectum, & voluntatem ab anima quidem realiter distingui, sed non interse: ac proinde voluntatem nunquam ferri in incognitum. Ita Durandus in 1. dist. 3. q. 3. & 4. quem alii sequuntur. Cæterum hæc solutio mihi nunquam probari potuit: etenim si quamuis intellectus, & voluntas diuersa obiecta respiciunt, verum scilicet, & bonum, diuersosque etiam, & valde dissimiles actus fortiantur, videlicet cognitionem, & amorem, diuersæ tamen potentie non sunt; cur etiam eadem indiuisibilis facultas in homine sit non solum intellectus, voluntas, & memoria, sed etiam sensus interior, & appetitus ei respondens; visus etiam, auditus, tactus, olfactus, gustus, necnon potentia loco motiua, nutritiua, & generatiua quantumlibet hæc omnes potentie diuersa obiecta, dissimilesque actus fortiantur. Consequens est absurdum, & ab ipsis aduersariis negatur.

Rursus impugnatur ea solutio: quia iuxta eam facultas simul cognoscitiua, & volitiua esset, & non esset perfectior anima spiritali, cui inhaeret: non esset perfectior, quia anima quidquid est in homine, imò & excepto Angelo, quidquid est extrahominem perfectione superat. Ita Aristoteles lib. 7. Politicor. ibi: *anima pretiosior est corpore, & omni possessione, & omnibus aliis bonis.* & Cicero Parado. 1. *Nobis Deus, suæ mater rerum omnium natura dedit animum, quo nihil est præstantius, neque diuinius.* Deinde facultas

illa simul intellectuua, & volitiua esset perfectior anima nostra: siquidem illa facultas proprie & immediate potest intelligere reminisci, & amare, meteri, & demereri, Deumque clare conspiceri, eoque beatissime frui: ea libertatis arbitrio gaudere, quo cæteras facultates moueat, iisque imperet: ea innumeras obiectorum varietates apprehendere, & confettere potest, & mira quadam reflexione discernere quid in iis, quæ cognouit, verum, aut falsum sit; quid ex quolibet illorum sequatur, aut cuiuslibet eorum repugnet; quid sibi fugiendum, aut amplectendum sit. Ea facultas celeritate cognitionis maria, ac terras, calique ipsius profunditatem in ictu oculi transuolat, ac volitionis suæ incredibili volubilitate cogitationis suæ velocitatem assequitur: at hæc omnia proprie, immediateque exercere nequit anima, nec nili immediate, & improprie ei conueniunt: ergo perfectior erit ea facultas, quam anima ei substans.

Respondent tertio, voluntatem quantumlibet distinctam ab intellectu non amare incognitum: non quia cognoscit id, quod amat, sed quia nec amat, neque cognoscit, tantumque amorem, per quem anima est amatura, velut eius principium efficit. Hæc solutio multorum plausu excipitur, cum tamen ab omnibus explodi debeat. Primo namque manifesta sententia Patrum est, voluntatem velle, & amare: quorum censu prætermisso vnus sufficiat Augustinus de libero arbitrio sic inquit: *voluntas auersa ab incommutabili bono, & conuersa ad proprium bonum, aut ad interius, aut ad exterius, peccat: ad proprium conuertitur, cum suæ voluntatis vult esse: ad exterius, cum aliorum propria, vel quacumque ad se non pertinet cognoscere studet: ad interius, cum corporis voluptatem diligit.* Deinde impugnatur ea solutio, quia iuxta eam non vna voluntas esset in homine, vt communiter, & merito ab omnibus existimatur: sed potius innumera in eo voluntates, siue potentie volendi essent: anima enim, quæ iuxta Authores solutionis huius vult, voluntas negari nequit: quid enim magis proprie voluntas, quam id cuius volendi partes sunt? Rursus qualitas illa volitionis effectiua vt anima, & non ipsa velit, de aduersariorum sententia voluntas est. Præterea habitus supernaturales omnes, ac singuli sunt voluntates hominis: id circo enim ea, quam aduersarij voluntatem appellant, talis re vera est, quia volitionem efficit, licet per eam minimè velit: cur igitur quiuis habitus supernaturalis spei, charitatis, iustitiæ, aut alterius virtutis voluntas non sit, cum volitionem efficiat: idque multò magis perfectè, quàm ea, quam aduersarij voluntatem comminiscuntur. Pari ratione inferri potest iuxta eam solutionem in homine innumeros esse intellectus, videlicet præter eum, quem aduersarij admittunt, animam ipsam, omnesque species impressas, quæ ad actum intelligendi concurrunt: at hæc, quæ ex solutione illa sequuntur, omnium consensu falsa sunt.

Respondent quarrò & vltimò, solum illud principium debere cognoscere obiectum, quod illud amat, vt quod, non vero vt quo solum: cum ergo voluntas non amet obiectum suum nisi vt quo, anima verò hominis sit, quæ amat vt quod, necesse non esse, vt voluntas obiectum amatura, illud præcognoscat. Hæc conclusio aduersariis familiaris vt patrum soliditatis, sic multum molestiæ habet, quid molestius, quam cum inanibus sonis; vacuisque verbis certamen inire? Quid difficilius, quàm frivolas voces, ac nunquam prius tacituras, nunquam non reclamaturas impugnare? contra quas si quid obiciat obiectu validiores factæ repellant, atque instat

instat resonabilis echus ingeminata, & arguentem, & veritatem utriusque cum ludibrio confundunt: voces igitur ut vincantur, fugiendae sunt, earumque significatio adeunda: quare sic argumentor: voluntatem amare *ut quo* nil aliud significat, quam illam proprie, ac simpliciter amare, tamen non per modum principij radicalis sed per modum principij proximi, & immediati, ut merito aduersarij fatentur: alias si voluntatem amaret *ut quo* non esset absolute amare, sed amorem efficere, haec solutio ab ea, quae proximè impugnata est, nihil discreparet: & quidem nisi hoc significet amare *ut quo* nescio quid aliud sub illis vocibus latere possit: ac nulla potentia proprie, ac simpliciter amare potest obiectum sibi incognitum, ut constat ex iis, quae in impugnatione primae solutionis adduximus: ergo voluntas *ut quo* amare nequit obiectum, quod ipsa non cognoscit.

Argumentor secundo: longè magis perfecte amat voluntas obiectum, quam anima, cui inest: tamen altera *ut quo*, altera *ut quod* amet; nimirum quia anima mediata tantum, & radicaliter, voluntas vero immediate, & formaliter amat: qua ratione maiori proprietate calor aquae, quam aqua ipsa calefacit: circa quam doctrinam recolenda sunt, quae lib. 4. Physic. tract. 1. capite 2. de causa mediata, & immediata disseruimus: ac anima nequit amare *ut quod*, quin cognoscat obiectum, ut aduersarij docent: ergo à fortiori voluntas non poterit amare *ut quo*, quin amoris sui obiectum praecognoscat. Argumentor tertio. calor ignis non calefacit passum nisi *ut quo* atque in virtute ignis, cui inest: & tamen hoc non obstante nequit calor calefacere passum, quin hoc ipsi calori approximetur, ac physice seu localiter praesens fiat: ergo similiter licet voluntas *ut quo* tantum, atque in virtute animae velit obiectum, non poterit tamen velle obiectum, quin hoc ipsi voluntati proponatur, & essentialiter, ac vi cognitionis ei representetur. Tandem argumentor: nequit anima amare obiectum *ut quod*, nisi etiam cognoscat obiectum *ut quod*, seu medio intellectu à se distincto, ut aduersarij tradunt: ergo nequibit voluntas amare obiectum *ut quo*, nisi illud *ut quo* cognoscat: cur enim ibi, & non hic modus amandi obiectum, modusque illud cognoscendi proportionentur? At voluntas non cognoscit *ut quo* obiectum: aliàs esset intellectus: ergo illud *ut quo* amare non poterit.

CAPUT II.

Argumenta contra ariam opinionem solvuntur.

Potentias animae, & cuiusvis alterius entis spiritualis ab eo realiter distinctas esse tuerentur cum B. Thoma, eius sectatores: quorum argumenta hic diluenda sunt. Arguunt primò: nulla substantia est immediate operativa: ergo anima non nisi per potentias accidentales à se distinctas operatur. Respondeo falsitatem antecedentis satis superque constare ex iis, quae discernimus lib. 4. Physic. tract. 7. cap. 1. Arguunt secundo: ex nostra sententia sequi, animam intellectu velle, & voluntate intelligere. Respondeo, eas propositiones veras esse, si non in sensu formali, sed in sensu identico, aut reali vsurpentur: earum autem veritatem in solo posteriori sensu, non verò in priori sequi ex nostra sententia, qui potentias tum inter se, tum etiam cum anima non formaliter, ac ratione nostra sed tantum realiter eandem esse profiteamur. Arguunt tertio ex B. Thoma 1. p. quaest. 77. art. 1. cuius haec sunt verba ibi: *anima secundum suam essentiam est actus: si ergo ipsa essen-*

tia anima esset immediatum operationis principium semper habens animam actu haberet opera vitae: sicut semper animam habens actu est vinum: non enim in quantum est forma, est actus ordinatus ad ulteriorem actum, sed est ultimus terminus generationis. Fateor me non percipere vim huius argumèti. Namque in primis calor est actus: & tamen re ipsa est potentia calefactiva, siue alterius caloris productiva: cur ergo, quamvis anima sit actus, non possit esse potentia, siue, quod perinde est, actus ordinatus ad ulteriorem actum, quem valeat producere? Rursus anima vivificat corpus in genere causae formalis intrinsecae, cuius effectus supposita unione impediri nunquam potest: atque adeo mirum non est quod corpus habens animam actu semper vivat. Caterum anima exercet opera vitae in genere causae efficientis, cuius effectus multoties, multisque modis impediri potest ac solet: unde non est cur corpus habens animam, ob id semper habeat opera omnia vitae.

Arguunt quarto ex P. Suarez disp. 18. Metaphysic. sect. 3. numero 18. Et sequentibus: reliquae omnes substantiae potentiae à se distinctis adiuvantur ad suos effectus consequendos: ergo & anima. Antecedens inductione suaderetur: namque elementa, & mixta ut locos sibi salutares ac naturales fortiantur, gravitatem aut levitatem à se distinctam habent. Rursus ignis calefacit appositam sibi materiam medio calore à se distincto: & aqua pariter medio frigore frige facit: materia etiam quantitate à se distincta eget, ut impenetrabilis sit, atque ut formas substantiales, & accidentales recipiat. Respondeo negato antecedenti, eiusque occasione hunc in modum aduersarios redarguo: ut elementa, mixtae ad centrum suum physice moveantur gravitate, aut levitate à se distinctis minime egent, ut lib. 8. Physic. tr. 1. c. 7. Late probatum manet: ergo similiter ut anima intelligendo, aut volendo, sentiendo, aut appetendo in obiecta sua intentionaliter feratur, potentiae à se distinctis non egebit. Deinde: tamen aqua, & ignis calorem, ac frigiditatem in extraneo subiecto medio calore, ac frigore sibi inhaerentibus producant, ne videlicet praesente causa uniuoca ad eius effectum causa aequiuoca concurrat, ceterum elementa illa calorem, ac frigiditatem in semetipsis per suas substantias producant, & non per qualitatem occultam, ac virtualem, ut contra lauellum, aliosque Thomistas lib. 4. Physic. tract. 7. cap. 1. ostendimus: ergo similiter anima actus vitales tam materiales, quam spirituales in semetipso per semetipsam, & non per potentias distinctas operabitur. Tandem lib. 3. tract. 4. cap. 3. Huius operis multis probatum est, materiam sine quantitate distincta impenetrabilem, ac formarum quarumcumque receptivam esse: ergo similiter, &c.

Arguunt quinto: omne principium indifferens eget alio, à quo determinetur: anima est indifferens ad multas, variasque functiones, nempe ad intelligendum, volendum, sentiendum interius, aut exterius appetendum, necnon etiam ad exercitia vitae loco motuque nutritivae & generativae: igitur eget potentiae à se distinctis, quibus ad has functiones determinetur. Respondeo, animam sufficienter determinari ad efficiendam immediate sensationem externam per speciem obiecti propriam, & per sensationem externam ad sensationem internam, eiusque speciem, & per has ad intellectionem, eiusque speciem, ac deinde per sensationem internam, ac intellectionem ad appetitionem materiale, volitionemque spirituale, & per has ad reliquas functiones; ac proinde multiplicandas non esse potentias distinctas eo solum finem,